

УДК 658.5

Слободян Наталія Геннадіївна,

к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту,

Національний університет харчових технологій,

м. Київ, Україна

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

З розвитком підприємництва та менеджменту, система методів оцінки результатів та показників ефективності діяльності постійно удосконалюється, з'являються новітні складніші методи, внаслідок чого виникає нагальна потреба їх адаптації і застосування в сучасному економічному аналізі і управлінні. Науковим дослідженням щодо оцінювання результатів підприємницької діяльності присвячені наукові праці зарубіжних вчених В. Паретто, Е. Барон, Питер Ф. Друкер, Л. Мейсел, К. Макнейр, П. Робертс, Ю. Вебер, Р. Каплан, Д. Нортон та ін., а також багатьох вітчизняних учених-економістів, зокрема Шеремета О. Д., Сайфуліна Р. С., Ковальова В. В., Покропивного С. Ф., Гейця В. М., Сурміна Ю. П., Савицької Г. С., Отенко В. І., Макарова К. Г., Осипова В. І., Іващенко Н. П., Олексюка О. І. та інших. У вітчизняній практиці аналізу господарської діяльності промислових підприємств сформувалась методика оцінки роботи підприємства на основі системи економічних показників. Більшість цих показників містяться в чинній фінансовій та статистичній звітності і відображають досягнуті результати за звітний період. Основними з них є наступні: обсяг виробленої продукції (робіт, послуг), чистий дохід від реалізації, собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг), матеріальні витрати, вартість основних засобів, чисельність персоналу, фінансові результати діяльності, вартість власного капіталу, майна (активів) та інші галузеві показники. На їх основі розраховують такі показники ефективності як віддача основних засобів, матеріаловіддача, вихід продукції з одиниці сировини, виробіток на 1 працівника, показники витрат на 1 грн продукції, показники прибутковості (рентабельності) капіталу, активів, продаж та ін. [1, с. 238]. У зарубіжній практиці широко використовують наступні показники і методи: CF (грошовий потік); EVA (економічна додана вартість); модель Дюпона, ROI (рентабельність інвестицій); EPS (чистий прибуток на одну акцію); ROE (дохідність акціонерного капіталу); ROA (дохідність чистих активів); EBITDA (операційний прибуток); MVA (ринкова додана вартість); CVA (грошова додана вартість); TSR (показник сукупної акціонерної дохідності) [2, с. 232]. Поряд з фінансовими показниками в економічно розвинених країнах використовують нефінансові системи та технології, в основі яких методологія збалансованої системи показників – Balanced Scorecard (BSC), технологія управління результативністю BPM (Business Performance), система оцінки результативності AMBITE, ENAPS [3, с. 173]. Нинішній етап розвитку економіки України посилює інтерес до вивчення питання оцінки результатів діяльності та результативності функціонування суб'єктів підприємництва, що викликано сучасними підходами до формування нових механізмів господарювання. В умовах ринку одним із головних показників щодо оцінки діяльності як окремого підприємства чи галузі, так і рівня розвитку економіки в цілому є економічна додана вартість. Дана вартісна величина показує, скільки у процесі виробництва готового продукту до сировини та матеріалів додано нової вартості, яка може бути придбана кінцевим споживачем. Тобто в ринковій економіці можливо додавати до предметів праці стільки вартості, скільки дозволить кінцевому продукту бути конкурентоспроможним. Економічна додана вартість (EVA) є

різницею між виручкою від реалізації та вартістю витрат на сировину і матеріали, напівфабрикати, паливо, електроенергію, обладнання, послуги, придбані у зовнішніх організацій. В офіційній статистиці України розраховують два показники доданої вартості за двома методиками. Перший показник «Додана вартість за витратами виробництва» є основним структурним показником діяльності підприємств та відображається у щорічних звітах про «Додану вартість за витратами виробництва підприємств за їх розмірами за видами економічної діяльності». Він оцінюється за кожним підприємством окремо за даними його звітності (Форма № 1-підприємництво (річна) «Структурне обстеження підприємства»). Згідно з другою методикою показник називається «валова додана вартість» і відображається у Квартальних національних рахунках за інституційними секторами. В умовах нестабільного розвитку економіки, при обмеженості ресурсів, сильній конкуренції важливе удосконалення методик оцінки результатів підприємницької діяльності на основі сучасних аналітичних показників та технологій, що апробовані світовим бізнесом, як на рівні підприємства, так і в галузевому та національному масштабі.

Список використаних джерел

- 1. Слободян Н. Г. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. Київ: НУХТ, 2013. 322 с.*
- 2. Отенко В.І. Формування аналітичного інструментарію оцінки ефективності діяльності підприємства. Бізнес Інформ. 2014. № 5. С.232-237.*
- 3. Олексюк О.І. Технологія оцінки результативності діяльності підприємства . Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки. Вип. 22. С. 169-173.*